

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2025

Versie: uitgebreid verzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden op hoofdlijnen zijn:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel;
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie;
- het college geeft een toelichting op deze verklaring;
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college dient het aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2026 hebben ontvangen. Het ingevulde aanvraagformulier dient voor instemming aan de raad te worden voorgelegd en wordt na ondertekening aangeboden aan de commissie via de website.

Uitgebreid formulier

Dit betreft het uitgebreide formulier. Een gemeente maakt gebruik van dit formulier wanneer één van de volgende situaties van toepassing is:

- Voor een aanvraag voor het uitgebreide vangnet, waarbij een eigenrisicodrempel van 5% geldt. Hiervoor dient een gemeente over 2022, 2023 en 2024 voor minimaal twee van die jaren een tekort te hebben gehad van minstens 5%.
- Voor een aanvraag voor het reguliere vangnet (eigenrisicodrempel van 7,5%). Hiervoor dient een gemeente over 2023 en/of 2024 een vangnetuitkering te hebben ontvangen.

Uitzondering hierop betreft gemeenten tot 5.000 inwoners. Deze mogen te allen tijde gebruik maken van het basisformulier, ook als in 2023 en/of in 2024 een vangnetuitkering is toegekend of wanneer een aanvraag wordt gedaan voor het uitgebreide vangnet.

Aanpassingen in het format van de pagina's met vragen en ondertekening niet toegestaan

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's met de vragen en ondertekening aanpast.

Meer informatie

Op de website van de Toetsingscommissie staat een verdere toelichting op dit formulier:

<https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2025>

De toetsingscommissie heeft een checklist gemaakt voor gemeenteraadsleden. Het is een handzaam lijstje vragen en aandachtspunten. Raadsleden kunnen dit lijstje gebruiken bij het beoordelen van de vangnetaanvraag van het college. Deze checklist is opgesteld in samenwerking met raadsleden uit verschillende gemeenten en de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden. De checklist staat samen met andere informatie op de website van de VNG:

<https://vng.nl/artikelen/vangnetuitkering-participatiewet-informatie-voor-raadsleden>

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat de volgende onderdelen:

- Samenvatting van de verklaring
- De beschrijving van de wijze waarop de gemeenteraad is geïnformeerd door het college
- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

Samenvatting van de verklaring van het college

De verklaring van het college bestaat uit vier subonderdelen: A) analyse van de oorzaken van het tekort, B) getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren, C) beoogd effect van de genoemde maatregelen & D) ondertekening door het college.

Het college geeft hieronder een samenvatting van onderdeel A, B en C. Die geeft de gemeenteraad een kernachtig overzicht, op basis waarvan het raadslid kan vaststellen waarmee hij of zij instemt. Voor het gemeenteraadslid dat zich wil verdiepen in de verklaring van het college, wordt verwezen naar onderdelen A, B, C en D van het aanvraagformulier.

Richtlijn voor de omvang van de samenvatting van de drie onderdelen is in totaal maximaal 300 à 400 woorden.

Samenvatting onderdeel analyse van de oorzaken van het tekort

Het college maakt in dit onderdeel duidelijk wat het probleem is.

Sinds 2022 kampt de gemeente Hattem met een tekort op het budget van de Bundeling Uitkering Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG). Onder de BUIG vallen de algemene bijstand voor levensonderhoud, Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ), Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz) en de loonkostensubsidie. De grootste kostenpost binnen deze regeling is de algemene bijstand voor levensonderhoud. In 2025 heeft de gemeente Hattem een BUIG-budget van € 2.188.863,- ontvangen, terwijl de totale lasten € 2.633.765,- bedroegen. Dit resulteert in een tekort van € 444.902,-. Aan dit tekort liggen de volgende twee hoofdredenen ten grondslag:

1. Een toename van de bijstandsuitgaven als gevolg van zowel een stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden als een toename van de verstrekte loonkostensubsidies. Door de beperkte omvang van het bestand heeft zelfs een kleine toename van het aantal uitkeringsgerechtigden direct invloed op het budget en kan dit snel tot een tekort leiden. Daarnaast is de loonkostensubsidie in 2025 met circa 33,5% gestegen ten opzichte van 2024, doordat in Hattem meer kandidaten met een afstand tot de arbeidsmarkt konden worden begeleid richting **werk**.
2. Het BUIG-budget steeg niet evenredig mee met de bijstandsuitgaven. Dit is het gevolg van de systematiek waarmee het BUIG-budget wordt berekend. Voor kleine gemeenten, zoals Hattem, zijn de uitgaven van twee jaar geleden leidend voor het budget.

Commentaar [IS1]: Misschien toevoegen, door de inzet van de noodzakelijke ondersteuning.

A. Samenvatting onderdeel getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren.

Het college maakt in dit onderdeel duidelijk dat dit pakket van maatregelen afdoende is om de geschetste problemen aan te pakken.

Gemeente Hattem nam diverse maatregelen om het tekort op het BUIG-budget te reduceren. Deze maatregelen zijn vastgelegd in het actieplan re-integratie 2025. De maatregelen waren gericht op re-integratie naar werk en het bevorderen van andere vormen van participatie. Dit had als doel de uitstroom uit de uitkering te vergroten en de instroom te beperken door voordat een uitkering wordt toegekend de kandidaat al te bemiddelen naar betaald werk. Dit moest leiden tot een reductie van het tekort op het BUIG-budget.

De gemeente Hattem zet direct in op kandidaten met een korte afstand tot de arbeidsmarkt wanneer deze in beeld komen. Echter, gezien de huidige krapte op de arbeidsmarkt, komt dit nog maar sporadisch voor. Het uitgangspunt bij de begeleiding van alle kandidaten is het principe van het toepassen van maatwerk. Op basis van de individuele situatie van een kandidaat zetten we daarbij een traject of andere vormen van begeleiding in.

Binnen het actieplan re-integratie 2025 zijn vijf prioritaire groepen benoemd:

1. Statushouders (Wet Inburgering 2013, Wet Inburgering 2021 en Oudkomers);
2. Kandidaten met een medische of psychische kwetsbaarheid waarvan de verwachting wel is dat er (op termijn) perspectief is op betaald werk (met ondersteuning);
3. Kandidaten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt (doelgroepregisterkandidaten, pro/vso leerlingen en Beschut Werk kandidaten);
4. Kandidaten met ernstige en langdurige problematiek met mogelijk recht op Wajong of WIA;
5. Kandidaten die reeds parttime werken en die mogelijk meer uren betaald werk kunnen verrichten.

Voor deze groepen zijn in 2025 volgende effectieve maatregelen ingezet:

1. Statushouders (Wet Inburgering 2013, Wet Inburgering 2021 en Oudkomers);
 - Er zijn 6 werkervaringsplekken gecreëerd voor statushouders, te weten bij een huisartsenpraktijk, het Groevenbeek College, Landstede, Jouwbespaarhulp, Zoethout en Van Dijk. Daarnaast zijn er 6 trajecten ingezet met als doel om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen.
 - Er zijn 12 trajecten naar werk ingezet voor de doelgroep nieuw- en oudkomers.
 - Er is actief ingezet op de uitstroom van statushouders. Door de inzet van coaching, ondersteuning bij sollicitaties, kennismakingsmomenten met werkgevers en de inzet van overige instrumenten zijn 5 statushouders uitgestroomd uit de uitkering vanwege inkomsten uit werk, studie of inkomsten uit werk van de partner.
 - Er is een pilot gestart waarbij een statushouder de praktijkcomponent van de Z-route combineert met een traject dat moet leiden tot een Praktijkverklaring. Met als doel om

uitstroom naar betaald werk te vergroten, doordat op een objectieve manier kan worden aangetoond over welke kennis en vaardigheden de inburgeraar beschikt.

- De Module Arbeid en Participatie is een verplicht onderdeel van het inburgeringstraject op grond van de Wet Inburgering 2021. In 2025 is een samenwerking gerealiseerd met een lokale organisatie waarbij de training wordt uitgevoerd door een ervaringsdeskundige.

2. Kandidaten met een psychische kwetsbaarheid;

- In 2025 is de methode Individuele Plaatsing en Steun (IPS) gecontinueerd. Dit is een meerjarig traject dat bestaat uit een combinatie van behandeling, medicatie en re-integratie. Met als doel om betaald werk te verkrijgen en te behouden voor kandidaten met een psychische kwetsbaarheid. In 2025 namen 5 kandidaten deel aan dit traject, waarvan 1 behoort tot de doelgroep niet uitkeringsgerechtigde.
- Naast de IPS-trajecten zijn er ook trajecten ingezet voor kandidaten met een psychische kwetsbaarheid maar die niet voldoen aan de voorwaarden van een IPS-traject, bijvoorbeeld door het ontbreken van een actieve GGZ-behandeling. In 2025 zijn 2 nieuwe kandidaten gestart met dit traject en hebben 5 kandidaten deelgenomen aan een dergelijk traject dat gestart is in 2024.
- De sporttrajecten bij sportcentrum Bijsterbosch zijn gecontinueerd voor kandidaten met een psychische kwetsbaarheid, met als doel in fysieke zin weer in beweging te komen.

3. Kandidaten met een lange afstand tot de arbeidsmarkt (onder andere de subdoelgroepen pro, vso en Beschut Werk);

- Er zijn sporttrajecten bij Sportscenter Bijsterbosch ingezet voor kandidaten met een lange afstand tot de arbeidsmarkt. Het doel van deze trajecten was de kandidaten te activeren en, waar mogelijk, fysieke belemmeringen weg te nemen. In 2025 hebben gedurende het jaar 30 unieke kandidaten deelgenomen aan dit traject.
- Er is ingezet op het detecteren van Beschut Werk kandidaten binnen het huidige bestand. Dit heeft nog niet tot de realisatie van 3 beschutte werkplekken geleid. Wel zijn er diverse kandidaten in beeld gekomen, die waarschijnlijk in 2026 op grond van Beschut Werk geplaatst kunnen worden.
- Er zijn 17 trajecten naar werk ingezet met als doel het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt.
- Er zijn 5 trajecten bij een Arbodienstverlener ingezet om te bepalen of er bij de betreffende kandidaten nog sprake was van arbeidsvermogen en te beoordelen welke ondersteuning nodig is om stappen naar betaald werk te zetten.
- Er zijn 6 scholingstrajecten ingezet, waarvan 2 voor kandidaten met een ernstige scholingsbelemmering bijvoorbeeld door problematiek in het autistisch spectrum.
- Er is bij plaatsingen onderzocht of het effectief zou zijn om loonkostensubsidie buiten de wettelijke doelgroep in te zetten. Dit bleek niet passend te zijn. Andere vormen van ondersteuning, bijvoorbeeld jobcoaching, bleken meer passend te zijn.

- In 2025 is 26 keer loonkostensubsidie toegekend binnen de wettelijke doelgroep, waarvan 10 keer de forfaitaire loonkostensubsidie.
 - Daarnaast zijn er zijn in 2025 3 kandidaten uitgestroomd vanwege het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.
4. Kandidaten met ernstige en langdurige problematiek met mogelijk recht op Wajong of WIA;
 - Door ondersteuning van de consulenten zijn er 2 kandidaten uitgestroomd uit de Participatiewet doordat Wajong is toegekend.
 5. Kandidaten die reeds parttime werken en die mogelijk meer uren betaald werk kunnen verrichten.
 - De gemeente Hattem past bij de ondersteuning van kandidaten het principe van maatwerk toe. Op basis van de persoonlijke situatie en de ondersteuningsbehoefte van een kandidaat worden (re-integratie) instrumenten ingezet, die moeten bijdragen aan stijging op de Participatieladder met als uiteindelijke doel uitstroom naar betaald werk, eventueel met ondersteuning. We kiezen voor het principe van maatwerk omdat we op deze manier optimaal aan kunnen sluiten bij de situatie van de kandidaat en we verwachten daarmee een beter resultaat te kunnen behalen.

In 2025 is actief ingezet op het optimaliseren van de inkomsten die verkregen worden doordat kandidaten parttime werk verrichten. Er is 21 keer gestart met parttime werk. Er is 9 keer sprake geweest van de uitbreiding van het aantal gewerkte parttime uren. En er is 7 keer uitstroom uit de uitkering gerealiseerd door urenuitbreiding van parttime werk. Voor sommige kandidaten was uitbreiding van de gewerkte uren niet mogelijk vanwege persoonlijke problematiek of omdat zij parttime werk combineren met een inburgeringstraject.

Naast deze maatregelen zijn in 2025 de volgende acties ondernomen om het tekort te reduceren:

- a. Samen met de betrokken partijen in de arbeidsmarktregio Zwolle is gezorgd voor begeleiding en een warme overdracht van school naar de gemeente en naar een eventuele werkgever van pro/vso-leerlingen met het uitstroomprofiel arbeidsmarkt;
- b. Samen met de betrokken partijen in de arbeidsmarktregio Zwolle zijn de voorbereidingen getroffen voor de Wet van School naar Duurzaam Werk, die op 1 januari 2026 inwerking is getreden;
- c. Inzet van consulenten specifiek voor de doelgroep statushouders;
- d. Het verbeteren van de zelfredzaamheid van statushouders door onder meer fietslessen en praktijkgerichte taallessen via het Taalpunt of formeel taalonderwijs in Zwolle.

B. Samenvatting onderdeel beoogd effect van de genoemde maatregelen

Het college maakt in dit onderdeel duidelijk dat dit pakket van maatregelen tezamen leidt tot tekortreductie, waarbij het effect van deze maatregelen kwantitatief dan wel kwalitatief is beschreven en inzichtelijk is gemaakt.

De getroffen maatregelen waren erop gericht de uitstroom te vergroten en de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen zodat de uitkeringslast zou dalen. Hierbij werd gefocust op duurzame uitstroom om een stabiele situatie voor de inwoner te creëren en structurele effecten op de uitkeringslast te bereiken. De gemeente Hattem is er in 2025 in geslaagd om 33 personen uit de uitkering te laten stromen. Ook is er 86 keer een stijgende beweging gemaakt op de participatieladder. Gezien de afstand tot de arbeidsmarkt van de kandidaten hebben de ingezette trajecten regelmatig een lange doorlooptijd en wordt een deel van het effect pas in 2026 verwacht.

De gemeente Hattem neemt in 2026 aanvullende maatregelen om het tekort op de BUIG verder te reduceren.

Op welke wijze heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd?

In dit onderdeel beschrijft het college op hoofdlijnen hoe het de raad betrokken heeft bij het proces vanaf de signalering van het tekort. Daarbij gaat het om het proces van het bepalen en treffen van maatregelen tot aan het moment van het voorleggen van de verklaring van het college aan de raad. Het college geeft aan op welke momenten het de gemeenteraad heeft geïnformeerd. Het college dient hiervoor een X te plaatsen bij de betreffende onderdelen. In de onderste regels is ruimte voor aanvullingen.

Op welke momenten werd de raad geïnformeerd over beleid, uitvoering en sturing van de Participatiewet en meer specifiek over het tekort op de BUIG, de maatregelen en de beoogde effecten daarvan?

X	Moment in het proces
X	De kadernota, de begroting.
X	Voorjaars- en najaarsbericht en jaarrekening.
	Maand-, kwartaal- of halfjaarrapportage. (ook wel genoemd Turap, Marap etc)
	Beleidsplannen, strategie- of koersdocumenten, plannen van aanpak of evaluaties.
	Informatie over bestandsontwikkelingen of over de voortgang van maatregelen.
X	Nieuwsbrieven, bijeenkomsten en/of presentaties.

Samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad

In de samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad staat op hoofdpijnen op welke onderwerpen de raad heeft gereageerd op de verklaring van het college. De onderdelen van de verklaring zijn vaak al eerder in de raad besproken. Het gaat dus om het gehele proces vanaf de signalering van het tekort. Verder betreft het hier alleen onderwerpen die in de raadsbesluiten zijn opgenomen, die afwijkend zijn van het raadsvoorstel.

Om de beschrijving zo eenvoudig mogelijk te houden wordt gebruik gemaakt van een checklist die kan worden aangevuld. Het verzoek is om aan te kruisen welke onderwerpen in de raadsbesluiten zijn opgenomen. Nadat de behandeling in de gemeenteraad heeft plaatsgevonden plaatst het college een X voor de betreffende onderdelen. In de onderste regels is ruimte voor aanvullingen.

X	Typering van de reacties die in de raadsbesluiten zijn opgenomen gedurende het gehele proces
	Expliciet goedkeurend, waardering over analyse en maatregelen uitgesproken
	Impliciet goedkeurend, is behandeld als hamerstuk
	Afkeurend en gevraagd het plan te herzien
	Verzoek om onderdelen van de globale analyse te herzien of aan te vullen
	Verzoek om bepaalde maatregelen te schrappen of aanvullend maatregelen te treffen.
	Verzoek om het tempo van invoering en/of uitvoering van maatregelen te versnellen.
	Verzoek om extra informatie over maatregelen
	Verzoek om meer informatie t.a.v. de beoogde effecten van maatregelen
	Verzoek om gerealiseerde effecten te monitoren en terug te koppelen
	Motie om een andere beleidsmaatregel te treffen

NB: bovenstaande tabel dient pas te worden ingevuld nadat de behandeling in de gemeenteraad heeft plaatsgevonden.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

In dit onderdeel dient het college een analyse op te nemen van de oorzaken van het tekort (A1). Deze analyse dient specifiek in te gaan op de situatie in de eigen gemeente of de eigen arbeidsmarktregio. Ook dient het college een analyse op te nemen van de effecten van de getroffen maatregelen in voorgaande jaren (A2).

A1. Analyse van de oorzaken van het tekort van de gemeente

Gemeente Hattem kampt sinds 2022 met een tekort op het BUIG-budget. Het tekort in 2025 bedroeg € 444.902,-. Dit bedrag is als volgt berekend:

Netto lasten BUIG budget 2025	€ 2.633.765,-
Definitief BUIG budget 2025	€ 2.188.863,-
Tekort op BUIG budget 2025	- € 444.902,-
Tekort in % t.o.v. het BUIG-budget	20,3%

Hiermee voldoet de gemeente Hattem aan de eerste geldende voorwaarden van de uitgebreide vangnetuitkering, namelijk: 'over 2025 moet sprake zijn van een tekort dat meer bedraagt dan 5% van de definitief over dat jaar toegekende gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 Participatiewet'.

Daarnaast voldoet de gemeente Hattem ook aan de tweede voorwaarde: 'over 2022, 2023 en 2024 moet er over minimaal twee van deze drie jaren sprake zijn van een tekort van minstens 5%'. Dit blijkt uit de cijfers:

Jaartal	BUIG-budget	Bijstandsuitgaven	Overschrijding in €	Overschrijding in %
2022	€ 1.482.696,-	€ 1.507.342,-	- € 24.646	1,7%
2023	€ 1.458.890,-	€ 1.870.901,-	- € 412.011,-	28,2%
2024	€ 1.847.143,-	€ 2.229.971,-	- € 382.828	20,7%
2025	€ 2.188.863,-	€ 2.633.765,-	- € 444.902,-	20,3%

De gemeente Hattem vraagt een vangnetuitkering aan ter hoogte van € 280.737,- om het tekort uit 2025 op te vangen. Dit bedrag is als volgt berekend:

Tekortdeel t.o.v. het BUIG-budget	Deel van het tekort	Waarvan vergoed:	Totale vergoeding
0% - 5%	€ 109.433,-	0%	€ 0,-
Tussen de 5 – 10 %	€ 109.433,-	50%	€ 54.722
Meer dan 10 %	€ 226.016,-	100%	€ 226.016,-
Omvang vangnetuitkering			€ 280.737,-

Aan het tekort voor 2025 liggen de volgende twee hoofdredenen ten grondslag:

1. Een toename van de bijstandsuitgaven door een toename van het bijstandsvolume;

Uit de analyse blijkt dat het bijstandsvolume in 2025 is toegenomen door een hogere instroom van 49 uitkeringen in vergelijking met uitstroom van 33 uitkeringen. Het bijstandsvolume is hierdoor per saldo toegenomen, maar wel volop in beweging, zoals zichtbaar in de volgende tabel:

Regeling	1 JAN	1 FEB	1 MRT	1 APR	1 MEI	1 JUN	1 JUL	1 AUG	1 SEP	1 OKT	1 NOV	1 DEC
Pwet	117	121	121	121	121	121	125	126	123	127	128	133
IOAW	6	6	6	6	6	6	5	5	5	5	5	5
IOAZ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bbz	3	2	2	2	3	3	3	3	3	2	2	2
TOZO	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Eindtotaal	126	129	129	129	130	130	133	134	131	134	135	140

De toename van het bijstandsvolume in 2025 is ontstaan door een relatief hoge instroom, met name van 3 groepen:

- Er zijn 14 uitkeringen toegekend aan statushouders die zich in Hattem hebben gevestigd. Door de aanhoudende instroom van asielzoekers en de achterstanden bij de IND blijft de landelijke taakstelling voor gemeenten hoog. Ook Hattem levert hierin haar bijdrage. Samen met Woningcorporatie Triada geven wij uitvoering aan de huisvesting van statushouders. Na huisvesting doen deze inwoners in veel gevallen een beroep op de Participatiewet. Zij zijn doorgaans nog bezig met inburgering en taalverwerving en hebben tijd nodig om hun positie op de arbeidsmarkt te versterken. Hierdoor is de instroom in de bijstand in deze fase veelal onvermijdelijk.
 - In totaal zijn 6 personen met een lopende bijstandsuitkering vanuit een andere gemeente naar Hattem verhuisd. Als gevolg van deze verhuizing is de verantwoordelijkheid voor de uitkering overgedragen aan onze gemeente.
 - Er zijn 5 personen ingestroomd in de bijstand na beëindiging van hun dienstverband. Voor hen bestond er geen recht meer op een werkloosheidsuitkering of een uitkering op grond van de Ziektewet. Bij het merendeel van deze kandidaten is sprake van multiproblematiek, wat de afstand tot de arbeidsmarkt vergroot en directe uitstroom naar werk bemoeilijkt.
2. Het BUIG-budget steeg niet evenredig met de bijstandsuitgaven.
Het BUIG-tekort is grotendeels te verklaren door de berekeningssystematiek. Voor kleine gemeenten tot 15.000 inwoners wordt het BUIG-budget volledig historisch bepaald op basis van de gerealiseerde BUIG-uitgaven in het jaar t-2. Voor 2025 is dat dus het jaar 2023.

Uit de onderstaande tabel blijkt dat de instroom van het aantal uitkeringsgerechtigden in 2023 lager was dan in 2025. Dit is een belangrijke oorzaak van het verschil tussen het budget voor 2025 en de huidige hogere lasten.

Totaal per 1-1	2022	2023	2024	2025	2026
Bbz	6	4	2	3	1
IOAZ	1	0	0	0	0
IOAW	7	8	8	6	5
Participatiewet	82	96	109	117	131
Totaal	96	108	119	126	137

A2. Analyse van het effect van getroffen maatregelen in voorgaande jaren

Gemeente Hattem heeft de afgelopen jaren diverse maatregelen genomen om het tekort op het BUIG-budget te reduceren. Om financieel gezond beleid te voeren is het noodzakelijk om de beschikbare middelen doelgericht en efficiënt in te zetten. Dit vereist het stellen van prioriteiten en het nemen van maatregelen om de uitgaven beter te beheersen. Een belangrijk instrument hierin is het actieplan re-integratie. Dit plan wordt jaarlijks opgesteld om actief te sturen op uitstroom naar werk en het bevorderen van andere vormen van participatie. Door de uitstroom te vergroten, wordt beoogd het tekort structureel terug te dringen. Het actieplan fungeert daarbij als houvast voor de uitvoering en biedt inzicht in de gestelde prioriteiten, zowel regionaal als lokaal.

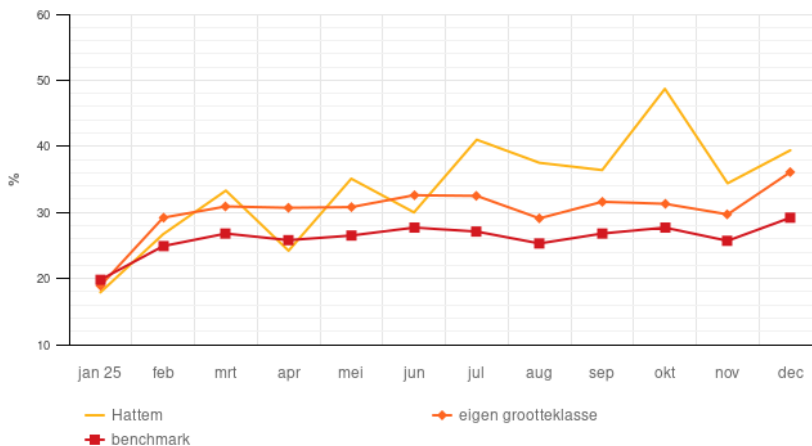
Om onterechte instroom te voorkomen hanteren wij in Hattem een zorgvuldig en transparant proces. Bij elke uitkeringsaanvraag wordt een intakegesprek gepland, waarin de aanvrager wordt geïnformeerd over de rechten en plichten die gepaard gaan met de uitkering en worden de mogelijkheden naar betaald werk in beeld gebracht. Tijdens dit gesprek worden tevens alle relevante bewijsdocumenten beoordeeld en gecontroleerd. Hierdoor wordt vroegtijdig vastgesteld of een aanvrager daadwerkelijk aan de criteria voldoet. Daarnaast zorgt deze werkwijze ervoor dat de gemeente Hattem nieuwe inwoners met een hulpvraag direct in beeld heeft. Dit vergemakkelijkt de overgang naar passende ondersteuning, zoals trajecten gericht op werk, inburgering of participatie. Indien nodig kan er vanaf de start begeleiding worden geboden om de kans op langdurige afhankelijkheid van een uitkering te verkleinen.

De gemeente Hattem richt zich in eerste instantie op kandidaten met een korte afstand tot de arbeidsmarkt, mochten deze in beeld komen. Het uitgangspunt bij de begeleiding van alle kandidaten is het toepassen van maatwerk. Op basis van de individuele situatie van een kandidaat zetten we daarbij een traject in.

Naast de reguliere inzet op re-integratie zijn er in de afgelopen jaren specifieke doelgroepen benoemd waarop extra is ingezet. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

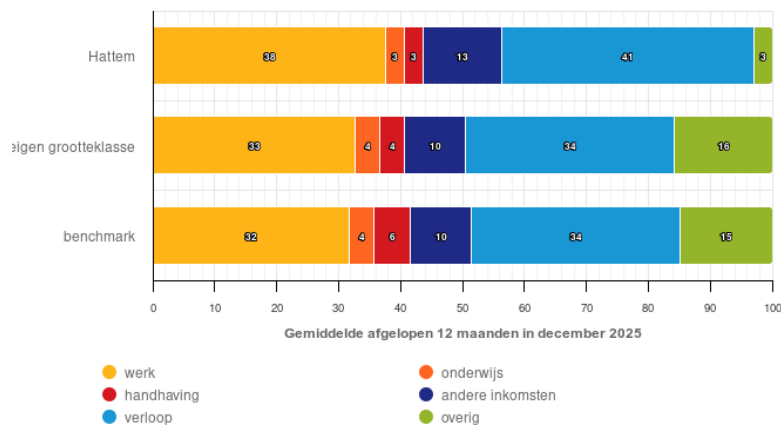
- Ondersteuning van bemiddelbare kandidaten naar werk, zoals leerlingen die het pro of vso verlaten met het uitstroomprofiel arbeidsmarkt;
- Kandidaten die het pro-vso verlaten direct te bemiddelen naar betaald werk met ondersteuning van loonkostensubsidie en jobcoaching. Daarmee voorkomen we instroom in de uitkering.
- Inzet op het verhogen van de inkomsten door parttime werk;
- Inzet van de Sociale Recherche;
- Organisatie van fietslessen ter bevordering van de zelfredzaamheid;
- Doordat we de afgelopen jaren te maken hebben gehad met een relatief hoge huisvestingstaakstelling voor statushouders vormen zij een grote groep in ons klantbestand. Daarom wordt er intensief ingezet op begeleiding bij inburgering en re-integratie door specifieke consultants statushouders. Eén van onze consultants is ervaringsdeskundige. Om de inburgering en re-integratie te bespoedigen, bezoeken zij de statushouders die aan de gemeente Hattem gekoppeld worden al in het asielzoekerscentrum (AZC). Waar mogelijk wordt al vanuit het AZC al gestart met de inburgering, zodat de periode tot het beschikbaar komen van een woning in Hattem zinvol kan worden besteed. Dit draagt bij aan een versnelling van de inburgering, de re-integratie en de uitstroom uit de uitkering;
- We voeren een actief en zorgvuldig incassobeleid. Wanneer sprake is van een onverschuldigde betaling of verhaal wordt beoordeeld of en op welke wijze terugvordering plaatsvindt. Het uitgangspunt is dat openstaande vorderingen zoveel mogelijk worden geïnd, binnen de grenzen van redelijkheid en wet- en regelgeving. Door tijdige opvolging, duidelijke communicatie en het treffen van passende betalingsregelingen wordt gestuurd op het beperken van openstaande bedragen en het vergroten van de daadwerkelijke aflossing. Hiermee draagt het incassobeleid bij aan een doelmatige inzet van publieke middelen en aan het beheersen van het BUIG-budget. Dit is zichtbaar in onderstaande grafiek.

Grafiek: Percentage vorderingen met invloed op budgetresultaat waarop wordt afgelost

Als we kijken naar de cijfers in 2025, zijn er 49 nieuwe uitkeringen toegekend. Daarmee ligt de instroom in Hattem hoger dan het aantal beëindiging van 33 uitkeringen in hetzelfde jaar. In vergelijking met de benchmarkgemeenten realiseren we veel uitstroom naar werk en stroomt een groot deel uit vanwege verloop. Onder uitstroom door verloop valt onder andere het beëindigen van de uitkering door overlijden, detentie en het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd. Zie hiervoor de volgende grafiek.

Trendgrafiek: redenen beëindiging uitkeringen

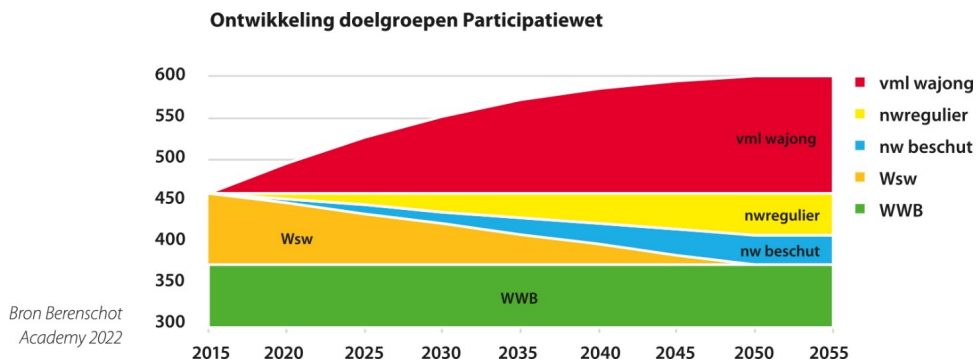

De uitstroom is in 2025 toegenomen ten opzichte van 2024, van 29 in 2024 naar 33 beëindigde uitkeringen in 2025. Desondanks bestaat het bestand voornamelijk uit kandidaten met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt. Dit betekent dat zij intensieve en soms langdurige ondersteuning nodig hebben bij hun re-integratietraject en/of inburgering voordat zij (gedeeltelijk) kunnen uitstromen naar betaald werk.

Uitstroom	2021	2022	2023	2024	2025
Arbeid	10	6	16	12	14
Relatie	2			2	3
Geen inlichtingen verstrekt	3				
Verhuizing	4	3	5	8	4
Overige	9	9	8	7	12
Totaal	28	17	23	29	33

In bovenstaande tabel zie je de hoofdredenen van de uitstroom afgelopen 5 jaar. Onder overige valt onder andere het beëindigen van de uitkering door overlijden, detentie en het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.

Dat het bijstandsvolume ieder jaar toeneemt komt overeen met de landelijke tendens¹. Door de invoering van de Participatiewet is de doelgroep die instroomt in de bijstand gewijzigd. Voorheen kwamen mensen in aanmerking voor de Wet sociale werkvoorziening (WSW) of de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong). De Wajong is voor mensen die door een handicap niet onder normale omstandigheden kunnen werken. De Wajong is per 2015 alleen nog voor volledig arbeidsongeschikte jonggehandicapten. Wanneer er sprake is van arbeidscapaciteit is deze inwoner nu aangewezen op de Participatiewet. Deze inwoners hebben een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit maakt dat het lastiger is deze inwoners uit te laten stromen en zij steeds langer afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering.

Bovenstaande is duidelijk zichtbaar in Hattem. Sinds 2021 is het aantal nieuwe uitkeringsgerechtigden toegenomen, zie onderstaande tabel.

¹ Bron: Berenschot (2021), *Beschikbare en benodigde financiële middelen voor de Participatiewet*.

Daarnaast zien we een toename van het aantal inwoners dat langdurig, langer dan vijf jaar, afhankelijk is van een uitkering. Dit wordt mede veroorzaakt door een relatief grote groep inwoners met een ontheffing van de arbeidsverplichting. In Hattem zijn 49 inwoners die tijdelijk of structureel niet in staat zijn om te participeren richting werk of re-integratie. Dit is relevant voor de inzet van het BUIG-budget, omdat deze groep geen directe bijdrage levert aan de uitstroom uit de uitkering en daarmee invloed heeft op de benodigde middelen. Onderstaande grafiek laat zien dat het grootste deel van deze groep duurzaam arbeidsongeschikt is. Bij duurzame arbeidsongeschiktheid is de verwachting dat deze inwoners langdurig afhankelijk blijven van een uitkering en dat er bij deze groep nauwelijks uitstroom naar werk mogelijk is.

Instroom	2021	2022	2023	2024	2025
Bbz	3	5	1		3
IOAW	1	2		1	0
Participatiewet	17	27	36	41	46
Totaal	21	34	37	42	49

Naarmate mensen langer een bijstandsuitkering ontvangen, wordt het steeds moeilijker om hen in relatief korte tijd naar de arbeidsmarkt te begeleiden. Zo stroomt 44% van de bijstandsgerechtigden binnen het eerste jaar uit, 16% in het tweede jaar en 10% in het derde jaar². Onderstaande tabel laat zien wat de uitkeringsduur van de uitkeringsgerechtigden in Hattem is. Hoewel Hattem in 2025 goed heeft gepresteerd op het gebied van uitstroom met 33 uitkeringen bemoedigt deze ontwikkeling verdere uitstroom.

² Divosa, *In-, uit- en herinstroom bijstand*, Divosa Benchmark Werk & Inkomen.

Duur uitkering	Aantal uitkeringen
Korter dan 1 jaar	40
1 tot 4 jaar	62
5 tot 17 jaar	39
Langer dan 17 jaar	3

Ook is er ingezet op het bemiddelen van kandidaten die zijn opgenomen in het doelgroepregister en die middels een garantiebaan betaald werk verrichten. Op basis van de loonwaarde van de kandidaat is loonkostensubsidie (LKS) verstrekt. Het inzetten van loonkostensubsidies blijkt een effectief middel om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar werk te leiden. We zijn hier wel voor een belangrijk deel afhankelijk van het groeiende aantal mensen in het doelgroepregister. In 2025 is 26 keer een LKS als voorziening ingezet, waarvan 10 forfaitaire loonkostensubsidies. Hiermee voldoen we aan de doelstelling van de Participatiewet. Kandidaten die zijn opgenomen in het doelgroepregister werken bij reguliere werkgevers met de inzet van LKS en bijvoorbeeld het instrument jobcoaching. Het verstrekken van LKS is voordeliger dan het verstrekken van een volledige uitkering.

In totaal is in 2025 86 keer een stijgende beweging gemaakt op 'De Participatieladder'. Dit betekent dat de kandidaten betaald werken, betaald werken met ondersteuning of andere stappen in het re-integratieproces hebben gezet. Onderstaande tabel geeft een weergave van de verdeling van de kandidaten op de Participatieladder op de peildata. Gedurende het jaar kunnen kandidaten stijgen of dalen op de Participatieladder, afhankelijk van de persoonlijke ontwikkelingen en/of omstandigheden.

Trede	1 januari 2025	31 december 2025
1	10 (5%)	9 (4%)
2	56 (27%)	57 (25%)
3	63 (30%)	73 (32%)
4	26 (13%)	22 (10%)
5	31 (15%)	40 (18%)
6	21 (10%)	27 (12%)
Totaal	207 (100%)	228 (100%)

B. Getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke interne (B1) en externe maatregelen (B2) zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Onder een externe maatregel wordt verstaan: een maatregel die tot stand is gekomen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente). Bij B2 wordt aan de hand van drie vragen beschreven hoe de consultatie van de externe partij of externe bron heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen. Indien maatregelen tot stand komen zonder inbreng van externen worden deze als intern aangemerkt.

Bij B1 (beschrijving getroffen interne maatregelen) en B2 (Beschrijving getroffen externe maatregelen) mag het college ingaan op eerder getroffen maatregelen die in 2025 zijn voortgezet. Ook kan het college ingaan op maatregelen die na evaluatie zijn stopgezet en op maatregelen die vanaf 2025 nieuw zijn getroffen.

Het college dient bij B1 minimaal één interne maatregel en bij B2 minimaal één externe maatregel te benoemen. Vereiste hierbij is dat deze maatregelen vóór 15 augustus 2026 zijn getroffen.

B1. Beschrijving getroffen interne maatregelen

1. Het maatwerkprincipe

De gemeente Hattem past bij de ondersteuning van kandidaten het principe van maatwerk toe. Op basis van de persoonlijke situatie en de ondersteuningsbehoefte van een kandidaat worden (re-integratie) instrumenten ingezet, die moeten bijdragen aan stijging op de Participatieladder met als uiteindelijke doel uitstroom naar betaald werk, eventueel met ondersteuning. We kiezen voor het principe van maatwerk omdat we op deze manier optimaal aan kunnen sluiten bij de situatie van de kandidaat en we verwachten daarmee een beter resultaat te kunnen behalen.

2. Medisch onderzoek en begeleiding

Op basis van de samenstelling van het kandidatenbestand is geconcludeerd dat het wenselijk is om meer inzicht te krijgen in de medische problematiek en de re-integratiemogelijkheden van een aantal kandidaten. Daarom zijn in 2025 onderzoeken en trajecten ingezet die hierop gericht zijn. Deze hadden het doel om meer inzicht te krijgen of er re-integratiemogelijkheden zijn en welke trajecten of instrumenten passend kunnen zijn.

3. Aandacht voor het verrichten van parttime werk

Gemeente Hattem verrekend relatief veel inkomsten in vergelijking met de overige gemeenten die deelnemen aan de Divosa Benchmark. In 2022 en in 2023 is het vergroten van de inkomsten door parttime werk ook een specifiek aandachtspunt geweest. In 2024 zijn er wederom veel inkomsten verrekend, echter het aandeel inkomsten door parttime werk is in de loop van 2024 gedaald. In 2025 is hier wederom aandacht aan besteed. Er is echter gebleken dat er beperkt potentieel was in de uitbreiding van parttime werk. Het aantal uren dat gewerkt werd, is vanwege persoonlijke problematiek regelmatig het hoogst haalbare. Het is een uitdaging om dit voort te zetten.

4. De Werkmakelaar

De Hattemse Werkmakelaar is verbonden aan het regionale Werkgevers Service Punt (WSP) van de Arbeidsmarktregio Zwolle. Zij heeft contact met lokale en regionale werkgevers over arbeidsmarktvragestukken.

Aandachtspunten/acties voor 2025:

- Bedrijfsbezoeken bij lokale werkgevers;
- Organiseren van een banenmarkt samen met de HOEN-gemeenten (Hattem, Oldebroek, Elburg en Nunspeet);
- Deelnemen aan het RWC Kop van de Veluwe, locatie Elburg;
- Op basis van de behoefte van kandidaten vacatures en werkervaringsplaatsen werven;
- Deelnemen aan lokale evenementen, zoals het ondernemersontbijt.

5. Inzet van de taalmeter

Beperkte basisvaardigheden, waaronder taalvaardigheid, kunnen een drempel vormen bij re-integratie. Wanneer niet tijdig wordt herkend dat iemand beperkte basisvaardigheden heeft, bestaat het risico dat trajecten minder effectief zijn en uitkeringsafhankelijkheid langer voortduurt. Daarom wordt sinds eind 2025 bij iedere nieuwe aanvraag bij inwoners met een laag opleidingsniveau een screening op taalvaardigheid uitgevoerd, middels de inzet van de Taalmeter. Wanneer blijkt dat iemand laaggeletterd is, vindt doorverwijzing plaats naar het Taalpunt voor passende scholing. Bij het Taalpunt worden trajecten aangeboden die gericht zijn op de arbeidsinschakeling en het versterken van taalvaardigheden, waardoor de kansen op betaald werk toenemen.

B2. Beschrijving getroffen externe maatregelen

Elke getroffen maatregel wordt beschreven met de naam van de maatregel, een omschrijving van de maatregel en gevolgd door de antwoorden op elk van de volgende drie vragen over die maatregel:

- a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?
- b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
- c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

1. Samenwerking arbeidsmarktregio/Suwi Uitvoeringsplan

De gemeente Hattem maakt onderdeel uit van de arbeidsmarktregio Zwolle. In samenwerking met de betrokken partners geven we onder andere uitvoering aan het Suwi-jaarplan.

- Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of "schriftelijke" informatie) voor deze maatregel geweest?
Nederland is opgedeeld in 35 arbeidsmarktregio's. Hattem behoort tot de arbeidsmarktregio Zwolle. Jaarlijks stellen we onder andere met de betrokken partners een jaarplan op om te werken aan de Inclusieopgaven. Met als doel kansen te creëren voor kandidaten op de arbeidsmarkt en om werkgevers te ontzorgen bij de inzet van de verschillende instrumenten.
- Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe "schriftelijke" informatie?
De aandachtspunten in het regionale jaarplan worden vertaald in het lokale actieplan re-integratie. De gemeente Hattem participeert tevens actief in diverse werkgroepen binnen de

arbeidsmarktregio, met als doel om het Hattemse perspectief mee te laten wegen en om de verkregen informatie lokaal te kunnen vertalen en toepassen. De werkmakelaar van de gemeente Hattem maakt tevens onderdeel uit van het regionale Werkgeversservicepunt (WSP).

- Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie? Er is bijvoorbeeld zowel op landelijk als regionaal niveau extra aandacht voor het onbenutte arbeidspotentieel van kandidaten met een psychische kwetsbaarheid. Dit is vertaald naar het Hattemse actieplan en er is in 2025 extra ingezet op de re-integratie van deze kandidaten. Daarnaast is er zowel landelijk als regionaal aandacht voor Praktijkleren. In Hattem is in 2025 een pilot gestart waarbij kandidaten tijdens het inburgeringstraject laten zien welke vaardigheden zij van een bepaalde beroepsgroep beheersen waarmee zij een Praktijkverklaring trachten te behalen.
2. Deelname aan Divosa Benchmark
- De gemeente Hattem maakt al vele jaren gebruik van de Divosa benchmark.
- Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest? De benchmarkrapportages en het jaarlijkse managementgesprek zijn bron van informatie geweest voor het opstellen van het actieplan re-integratie.
 - Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie? De keuzes die gemaakt zijn ten aanzien van de prioritering, zijn onder andere tot stand gekomen door de informatie uit de benchmarkrapportage en het managementgesprek met Divosa.
 - Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie? De prioritering die is aangebracht ten aanzien van doelgroepen in het actieplan re-integratie is mede tot stand gekomen op basis van informatie uit de Divosa Benchmark.
3. Fraudepreventie en handhaving
- Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest? De gemeente Hattem participeert in een Gemeenschappelijke Regeling Sociale Recherche. Wanneer er signalen of vermoedens van fraude zijn, wordt de Sociale Recherche ingeschakeld om nader onderzoek te doen.
 - Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie? In maart 2025 heeft de gemeenteraad tijdens de Commissie II Samenleving & Bestuur een presentatie ontvangen over de werkzaamheden van de Sociale Recherche.
 - Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie? In 2025 hebben de consulenten meerdere keren contact en afstemming gehad met de Sociale Recherche. Tijdens deze overleggen konden zij signalen en zorgen bespreken en waar nodig gezamenlijk duiden. Door deze structurele samenwerking zijn de consulenten beter in staat om

risicosignalen tijdig te herkennen en hier adequaat op te reageren. Daarbij werd steeds gezamenlijk beoordeeld welke vervolgstappen passend en noodzakelijk waren.

4. Leren van good practises van andere gemeenten

- Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?

De gemeente Hattem neemt regelmatig deel aan bijeenkomsten van externe partijen zoals Divosa, Stimulanz en DUO. Tevens wordt er intensief samengewerkt met de gemeenten binnen de subregio Kop van de Veluwe.

- Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?

De good practises van andere gemeenten worden vertaald naar de Hattemse praktijk.

- Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie? In 2025 is gestart met de implementatie van de instrumentengids EVA. Deze instrumentengids geeft de consulenten een nog beter zicht op de beschikbare re-integratie instrumenten. Een buurgemeente die reeds gebruik maakte van deze instrumentengids heeft als voorbeeld en vraagbaak gediend.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie (C1). Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect. Ook wordt aangegeven hoe het effect van de maatregelen wordt gemonitord (C2).

Het effect van de maatregel wordt zoveel mogelijk gekwantificeerd (C1). Indien het kwantificeren van het effect van maatregelen slecht of niet mogelijk is, kan het college volstaan met een kwalitatieve toelichting.

C1. Beoogd effect van de getroffen maatregelen op de verdere tekortreductie.

Het is moeilijk om een direct causaal verband te leggen tussen de getroffen maatregelen en de uitstroom uit de bijstand. Daarom is het niet haalbaar om de beoogde effecten precies kwantitatief uit te drukken. In de 'Analyse van het effect van getroffen maatregelen in voorgaande jaren' staan de cijfers over de in- en uitstroom van 2025, die het resultaat zijn van een combinatie van verschillende getroffen maatregelen. De interne en externe maatregelen dragen gezamenlijk bij aan een verdere vermindering van het bijstandsbestand en de bijbehorende kosten door het bevorderen van duurzame re-integratie en het optimaal benutten van beschikbare middelen.

Met onze interne maatregelen zetten we gericht in op het versterken van de re-integratiekansen van inwoners waarmee we een duurzame uitstroom naar betaald werk beogen. Daarbij vormt het maatwerkprincipe een belangrijke maatregel. We kopen op voorhand geen trajecten in maar iedere

kandidaat ontvangt ondersteuning die aansluit bij de persoonlijke omstandigheden, mogelijkheden en belemmeringen. Een onderdeel hiervan is het uitvoeren van medische onderzoeken die ons in staat stellen gezondheidsbeperkingen zorgvuldig te duiden en passende maatregelen te treffen. Door deze individuele benadering beogen we de effectiviteit van trajecten en daarmee de kans op succesvolle participatie te vergroten.

Voor inwoners met complexe of psychische problematiek kiezen we waar nodig voor langdurigere begeleidingstrajecten. Hiermee streven we naar stabiliteit en continuïteit waardoor duurzame ontwikkeling mogelijk wordt en terugval wordt voorkomen. Ook zetten we instrumenten in om basisvaardigheden vroegtijdig in beeld te brengen. Met behulp van de Taalmeter signaleren we eventuele taalachterstanden, waarna gerichte doorverwijzing naar het Taalpunt plaatsvindt. Op deze manier kunnen passende taaltrajecten worden ingezet die de kansen op werk vergroten.

Eén van de externe maatregelen is deelname aan de Divosa Benchmark. Met de resultaten van deze benchmark beogen we gericht te prioriteren bij het inzetten van effectieve maatregelen, zoals de aandacht voor het verrichten van parttime werk, zoals omschreven bij de interne maatregelen. Dit is bedoeld om meer bijstandsgerechtigden actief aan het werk te krijgen en tegelijkertijd een bijdrage te leveren aan de vermindering van het bijstandsbestand en de bijbehorende kosten. De inkomsten die we hebben kunnen verrekenen in 2025 bedragen ruim € 100.000,-. We beogen in 2026 om minimaal hetzelfde bedrag te kunnen verrekenen en daar waar mogelijk meer kandidaten toe te leiden naar parttime werk waardoor dit bedrag verhoogd wordt.

De externe maatregelen die door de gemeente Hattem zijn opgesteld, richten zich vooral op het leren van anderen. We streven ernaar om kennis en ervaringen uit te wisselen op verschillende niveaus: landelijk, regionaal en lokaal. Deze samenwerking stelt ons in staat om ons beleid verder te optimaliseren en beogen we effectiever aan te sluiten bij de behoeften van onze inwoners, wat uiteindelijk bijdraagt aan een grotere uitstroom uit de bijstand en een beperking van de instroom.

Daarnaast is er binnen de externe maatregelen ook aandacht voor fraudepreventie en handhaving. De gemeente Hattem werkt samen met de Sociale Recherche IJssel-Vechtstreek om fraude te voorkomen en ervoor te zorgen dat de uitkeringen alleen toekomen bij diegenen die hier recht op hebben. Door intensief toezicht te houden en tijdig fraude te signaleren, beogen we te voorkomen dat middelen onterecht worden uitgekeerd.

Door deze gecombineerde aanpak door het leren van landelijke vergelijkingen, regionale samenwerking, lokale ervaringen en fraudebestrijding streven we naar een nog effectievere en doelgerichte uitvoering van ons beleid. We beogen niet alleen de uitstroom uit de bijstand te vergroten, maar ook de instroom te beperken tot degenen die hier daadwerkelijk recht op hebben. Ook blijven we de efficiënte maatregelen zoals opgenomen in de 'Analyse van het effect van getroffen maatregelen in voorgaande jaren' inzetten met als uiteindelijk doel een duurzame afname van het bijstandsbestand.

C2. De wijze waarop het effect van de maatregelen wordt gemonitord.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen landelijke en lokale monitoring. De Divosa Benchmark wordt periodiek geraadpleegd om trends vast te stellen, een vergelijking te maken met andere gemeenten en inzicht te krijgen in waar kansen liggen voor de gemeente Hattem. Het jaarlijkse managementgesprek met Divosa vormt, naast de benchmarkrapportages, een belangrijke bron van informatie voor het opstellen van het actieplan re-integratie. Divosa ontvangt en analyseert onze cijfers, waardoor inzichtelijk wordt op welke gebieden groei is gerealiseerd en waar nog verbeteringen mogelijk zijn.

Vanuit de Sociale Recherche ontvangen we ieder kwartaal een voortgangsrapportage over eventuele fraudegevallen binnen de gemeente. In deze rapportage wordt tevens een eventuele besparing opgenomen. Door deel te nemen aan zowel ambtelijke als bestuurlijke overleggen blijft Hattem goed op de hoogte van de resultaten en ontwikkelingen.

Voor de planning- en controlcyclus wordt meerdere keren per jaar inzichtelijk gemaakt waar de gemeente staat. We maken hierbij gebruik van Civision Samenlevingszaken, waarin alle gegevens gedownload en geanalyseerd kunnen worden. Hierdoor houden we goed zicht op de in- en uitstroom. Zowel bij in- als bij uitstroom wordt de reden geregistreerd, zodat hieruit gerichte conclusies getrokken kunnen worden. Zo zijn we in Hattem actief bezig met het huisvesten van statushouders om te voldoen aan de huisvestingstaakstelling. Het effect daarvan is dat we relatief hoge instroom van statushouders in de uitkering hebben. De statushouders moeten eerst inburgeren waardoor zij een beroep moeten doen op een uitkering voordat zij kunnen re-integreren. Daarom wordt, waar mogelijk, in het AZC al gestart met de inburgering om dit proces te bespoedigen.

Lokaal worden de ingezette maatregelen gemonitord op kandidaatniveau door het volgen van de effecten van de toegepaste instrumenten. Daarnaast wordt de algemene in- en uitstroom gemonitord, evenals de beweging op de Participatieladder, om zo een goed beeld te krijgen van de ontwikkeling en participatie van uitkeringsgerechtigden.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen. Omdat de financiering van de bijstand via de gemeenten verloopt, is het aan de colleges en raden van gemeenten om de aanvraag op te stellen en in te dienen. De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaar zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekeningen zijn gezet.

De verklaring is slechts geldig indien het college deze met het door de minister van SZW ter beschikking gestelde aanvraagformulier heeft aangeboden aan de raad.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente [zet hier de naam van uw gemeente] verklaart dat het vóór 15 augustus 2026 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum:

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar:

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar:

2. Instemming gemeenteraad

In artikel 10, eerste lid, onderdeel d, Besluit Participatiewet staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. De instemming is pas geldig indien de verklaring aan de raad is aangeboden in de vorm van het door de minister vastgestelde aanvraagformulier.

De gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college. Daarmee bevestigt de gemeenteraad dat het college:

1. voldoende duidelijk heeft gemaakt wat de oorzaken zijn van het tekort;
2. voldoende duidelijk heeft gemaakt dat het pakket van maatregelen effectief is om de geschetste problemen aan te pakken, binnen de mogelijkheden die de gemeente heeft;
3. voldoende duidelijk heeft gemaakt dat dit pakket van maatregelen, voor zo ver door de gemeente beïnvloedbaar is, leidt tot een beoogde tekortreductie. Daarbij wordt het effect van deze maatregelen kwantitatief dan wel kwalitatief inzichtelijk gemaakt.

Ondertekening

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient voor het moment van indiening van het verzoek zijn instemming te hebben gegeven. De aanvraag dient uiterlijk 15 augustus 2026 door de Toetsingscommissie te zijn ontvangen.

De gemeenteraad van de gemeente [zet hier de naam van uw gemeente] stemt in met de onder 1 door het college van deze gemeente afgegeven verklaring.

Met de ondertekening gaat de gemeenteraad akkoord met de beschrijving van de wijze waarop hij is geïnformeerd door het college en met de weergave van de samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad.

De voorzitter,

[Redacted signature area]

Naam van de ondertekenaar: [Redacted]

De griffier,

[Redacted signature area]

Naam van de ondertekenaar: [Redacted]